Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta 19.3.2024

Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen

Hannu Karhunen, KTT, tutkimusohjaaja

hannu.karhunen@labore.fi

Työn ja talouden tutkimus LABORE

Labore

On perusteltua lakkauttaa nykymuotoinen aikuiskoulutustuki

Taloustieteen näkökulmasta aikuiskoulutustuki on ongelmallinen tukimuoto

1. Aikuiskoulutuksen tuotto yksilölle ja yhteiskunnalle on varsin heikko.
2. Tuki kohdentuu taloustieteen näkökulmasta väärin.
3. Aikuisopiskelijat voivat syrjäyttää nuoria opinnoista ja/tai viedä heiltä resursseja.

Kuvio 1. Ammatillinen perustutkinto 2019–2022.

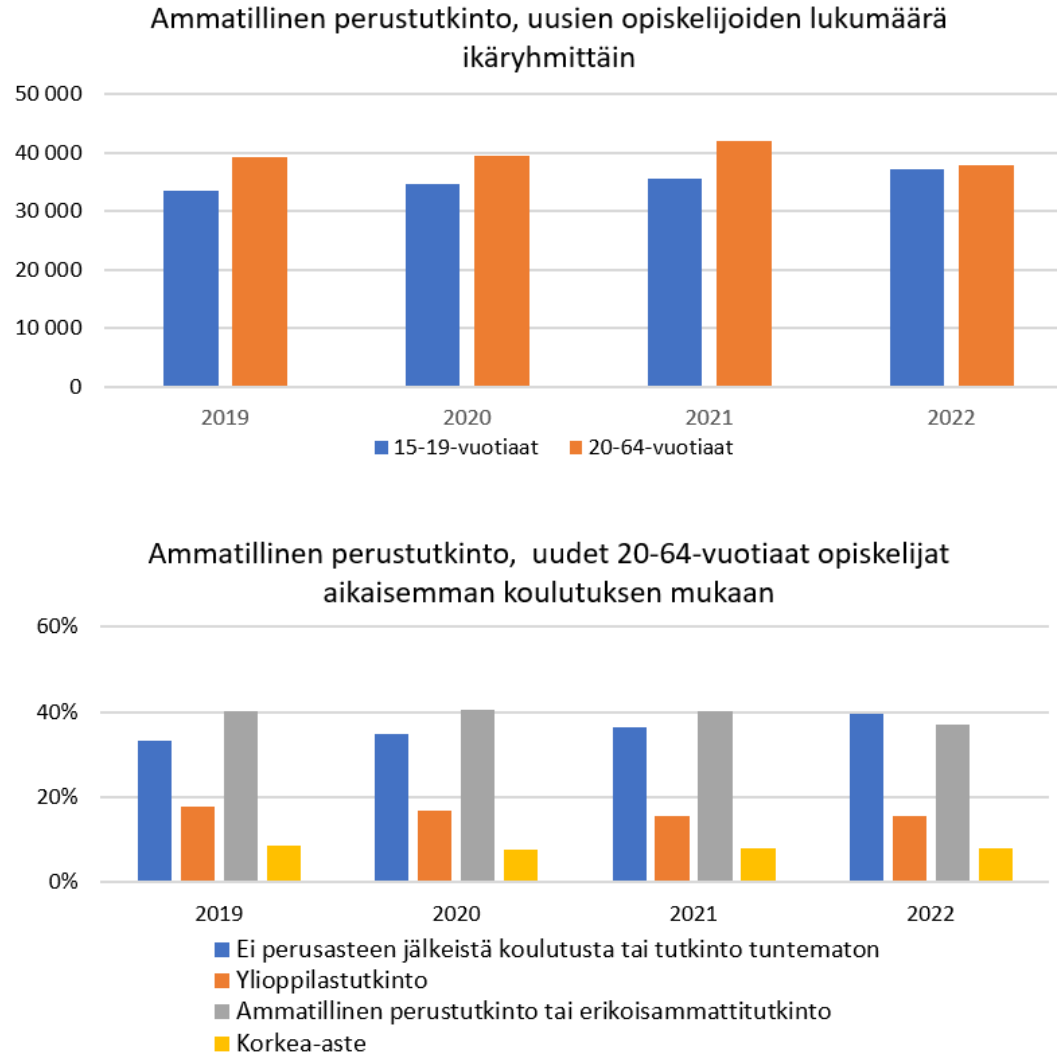

Lähde: vipunen.fi

On perusteltua luoda tilalle uusia kohdennettuja tukimuotoja

- **Tuen saajien joukossa on todennäköisesti sellaisia työntekijäryhmiä, joille aikuiskoulutustuki on tärkeä ja jopa ainoa keino parantaa työssä jaksamista.**
- **Tutkimuskirjallisuus ei tunne kustannustehokkaita keinoja lisätä aliedustettujen ryhmien kouluttautumista. Koulutus kasaantuu.**
- **Asiaa on mahdollista edistää kokeilujen kautta. Erilaisia kokeiluita tulisi olla porrastetusti käynnissä useita, sillä tietotarpeet aikuiskoulutukseen liittyen ovat merkittäviä.**
- **Kokeilutoiminta voitaisiin järjestää esimerkiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (Jotpan) kautta.**

Kuvio 2. Suositus aikuiskoulutuksen ja eri tukimuotojen kehittämisen malliksi

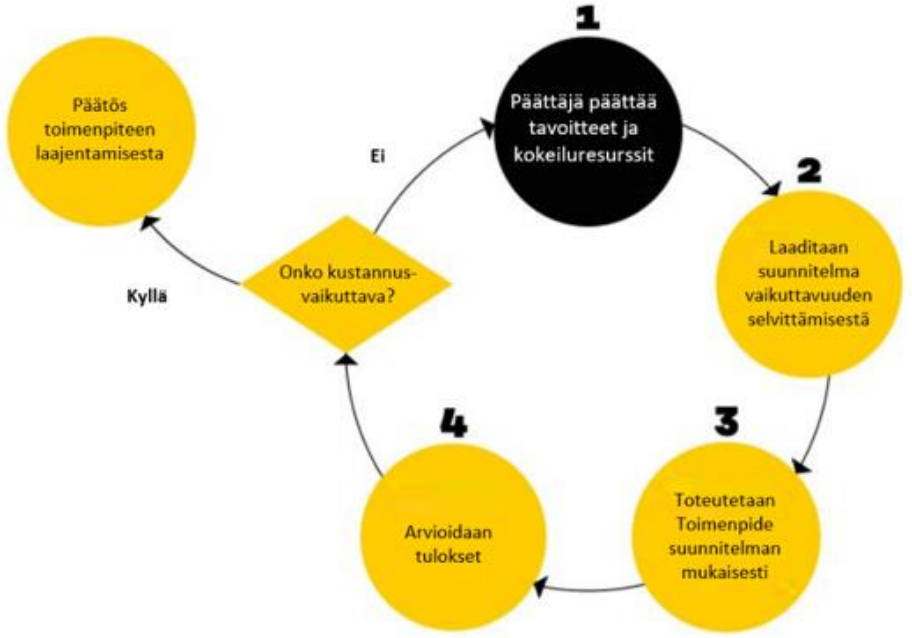

Labore

Havainnollistavia esimerkkejä mahdollisesta kokeilutoiminnasta

1. SOTE-alan työntekijät. Kokeilun aikana vain *puolelle* ehdot täyttävistä hakijoista myönnettäisiin nykyisen aikuiskoulutustuen tasoinen tuki. Jako tuen saajiin tehtäisiin joka kuukauden lopussa arpomalla, samalla rajaten, että henkilö voi hakea tukea vain kerran 12 kuukauden aikana.
   - Voidaan verrata tukea saavia henkilöitä muihin hakijoihin, ja tuottaa ajan myötä luotettavia arvioita tukimuodon vaikuttavuudesta ja kustannustehokkuudesta.
   - Tuki kohdentuu halutun toimialan työntekijöille.

2. Oppisopimuskoulutus. Tämä voisi olla yksi keino kohdentaa koulutusresursseja koulutuksessa aliedustettuihin ryhmiin. Kokeilun aikana voitaisiin testata uusia tukimuotoja, jotka muuttavat niin oppijan, koulutuksen järjestäjän kuin työnantajan kannustimia osallistua ja mahdollistaa oppisopimuskoulutusta työpaikalla.
   - Voidaan kokeilla euromäärältään eritasoisia korvaustasoja työnantajille, ja selvittää onko tällä vaikutusta oppisopimuskoulutuspaikkojen syntyyn.
   - Voidaan kokeilla euromäärältään eritasoisia ”koulutusseteleitä” eri työntekijäryhmille, ja selvittää onko tällä vaikutusta oppisopimuskoulutukseen hakeutumiseen.
   - Tuki kohdentuu halutuille yritys- ja henkilöryhmille.

Labore

TYÖN JA TALOUDEN TUTKIMUS
Labore
EST 1971